

DE KORHAAN

VOGELWERK GROEP HET GOOI EN OMSTREKEN

DE KORHAAN

verenigingsorgaan van de vogelwerkgroep het gooi e.o

verschijnt 5x per jaar

Redactie : Henk Hardon
Wim Duurland

Redactie adres : Menno Simonszhof 84, 1216 LM Hilversum

Verzending en ledenadministratie : Bep Dwars-van Achterberg,
Prinsenstraat 15, 1211 LS Hilversum
tel. 035-233973

Illustraties : Konald Sinoo: Blz. 58, 66, 68.

Het overnemen van artikelen is uitsluitend toegestaan na overleg met de redactie.

De redactie behoudt zich het recht voor artikelen voor plaatsing te weigeren.

De auteurs zijn zelf voor de inhoud van hun artikelen verantwoordelijk.

INLEVEREN COPY : UITERLIJK 15 SEPT

INHOUDSOPGAVE

- 51 : Van de Redactie
- 52-54 : Programma
- 55-56 : Bestuursmededelingen
- 57 : Vogels van de Oeverlanden
- 58 : De geschiedenis van de Ooievaar bij Eemdijk
- 59 : Natuurbeschermingsgroep loopt zich warm
- 60-61 : Midwinterwatervogeltelling 1989
- 61-62 : Wandelexcursie Oppad en Kromme Rade
- 62-63 : Bontje Tessel
- 63-64 : Minder vogeleieren door vuil water
- 65-66 : Excursie Ameland april 1989
- 66-69 : Het Foster Parents-plan van de Koekoek
- 69 : Manifestatie "Vogels zijn Grenzeloos"
- 70 : Waarnemingskaartjes
- 70-73 : Veldwaarnemingen
- 73-74 : Lijst van Speciale uitgaven van de VWG Het Gooi e.o.

Vogels tussen Vecht en Eem

De verkoopadressen zijn:

Rick v.d. Akker	Gooiersgracht 15	Laren	02153-83071
Bep Dwars	Prinsenstraat 15	Hilversum	035-233973
Jaques Meijer	Molenpad 19	Weesp	02940-16502
Emmy Disselkoen	Meentzoom 47	Blaricum	02153-13451
Rob Kole	Torenvalk 22	Bunschoten	03499-82303
Joke van Velsen	Dotterbloemlaan 39	Baarn	02154-18804

VAN DE REDAKTIE

In ons vorige nummer van de 'Korhaan' schreef Rick van den Akker een stukje over het aanbrengen van vogelschroten bij de renovatie van een complex woningen in Kortenhoef. Na overleg met de betreffende bouwvereniging was toen onder andere besloten om met het aanbrengen van deze vogelschroten te wachten tot na het broedseizoen.

Een aantal weken later verscheen de aannemer weer en, in de overtuiging dat het broedseizoen nu wel voorbij was, begon deze met het volgens plan aanbrengen van de vogelschroten.

Buurtbewoners waarschuwden onmiddellijk de bouwvereniging, de politie en de dierenbescherming. De politie verklaarde weinig te kunnen doen aangezien het broedseizoen officieel verstreken was, maar er is natuurlijk geen vogel die zich daar wat van aantrekt. Een inspecteur van de dierenbescherming vond met hulp van de aannemer in veertien onderzochte woningen drie oude nesten en één broedsel. Geen jongen.

Uiteindelijk werd in gezamenlijk overleg besloten de werkzaamheden nog een week of drie uit te stellen.

Een en ander inspireerde mevrouw A. van Klaveren-van Oord tot het volgende gedicht:

De aannemer zei tot de mussen
Ik moet hier hoog nodig gaan klussen.
Je (broed)seizoen is voorbij
dus die plek is voor mij,
en hij spijkerde de mus er toen tussen.

Te voorkomen zijn dit soort situaties natuurlijk niet want elke goede bouwvereniging moet van tijd tot tijd zijn woningbezit onderhouden en renoveren en de aannemers zijn er om deze klussen op te knappen.

Maar uit deze geschiedenis blijkt wel, dat alert reageren en bijtijds protesteren kan helpen om veel narigheid te voorkomen.

Zie ook elders in deze Korhaan het artikel van Siard Dwarshuis.

ONTVANGEN LITERATUUR:

correctie pag.46 Korhaan 23(2):

Ficedula moet zijn 'Fitis'

PROGRAMMA

- Zondag 3 sept. Fietsexcursie langs /rond de Arkemheensepolder.
Deze excursie staat onder leiding van Rob Kole.
We verzamelen op het Oosterspoorplein te Hilversum.
De fietsen gaan dan in een boedelbak mee, is iemand in het bezit van een fietsenrek dan maken wij graag gebruik hiervan.
Kosten zijn f4.- per persoon (i.v.m.huren boedelbak).
Opgave voor 19 augustus telefonisch 02154-18804 bij Joke.
- Maandag 4 sept. Op de eerste thema-avond zal Fred van Klaveren iets vertellen over de vogeltrektellingen.
Zoals U wellicht weet, wordt er sinds twee jaar vogeltrek geteld in het Corversbos. Over de resultaten van deze tellingen en hoe er geteld moet worden zal Fred met behulp van dia's uiteenzetten.
Als U van plan bent om de komende maanden vogeltrek te gaan tellen dan mag U deze avond niet missen. U kunt de vogeltrek o.a. tellen vanaf de tellerspost in het Corversbos en op de landelijke vogeltrekdag op 8 oktober a.s.
Deze avond wordt gehouden in de Godelinde Scholengemeenschap te Naarden om 20.00 uur.
- Zondag 17 sept. Ochtendwandelexcursie rondom het Hilversums Wasmeer.
Deze excursie staat onder leiding van Paul van de Poel.
We verzamelen om 8.00 uur bij de ingang van het Kronenbos.
U rijdt langs de A27 Soestdijkerstraatweg op, tot voorbij de verkeerslichten, dan bij het bord "richting tuincentrum Lamaker" voor het viadukt rechts af, onverharde weg op, dan halverwege de weg komt er een verharde weg naar links onder het viadukt door u rijdt die op, dan maakt de weg een bocht naar rechts, de ingang ligt aan de linkerhand.
- Donderdag 28 sept. Vanavond zal René Pop uit Capelle a/d IJssel om 20.00 uur een lezing houden over Noord-Europa.
Hij zal dia's laten zien uit het noorden van Noorwegen en Finland en van IJsland en de Shetland- en Far Oereilanden.
Niet alleen vogels komen aan bod, maar ook wordt aandacht besteed aan het landschap, planten en dieren. U krijgt o.a. plaatjes te zien van de Lapland- en de Sperweruil, alle jagersoorten, duikers, IJsgors, Roodkeelpieper, Giervalk, Harlekijneend en diverse zeevogels.
Zoals altijd wordt ook deze lezing gehouden in de Goede Herderkerk aan de Simon Stevinweg te Hilversum.
- 29-30 sept.1 okt. Najaarsweekend Ameland.
Wilt U mee naar dit prachtige eiland met zijn vele Veld- uilen, neem dan zo snel mogelijk telefonisch en/of schriftelijk contact op met Joke, Dotterbloemln.39,3742 ED Baarn, 02154-18804.

Als u zich eerst heeft aangemeld, maak dan de beraamde kosten van f70,- over op gironr. 2529179 t.n.v. penm. VWG 't Gooi e.o. Slauerhoffstr. 6 Weesp, met vermelding Najaarsweekend Ameland.

Opgave en betaling dienen voor 1 sept. uiterlijk binnen te zijn, (op girorek. van de VWG gestort) zo niet dan is deelname aan het weekend uitgesloten!

Bij onvoldoende aanmeldingen wordt het bedrag met f10,- verhoogd!

We verzamelen op het Oosterspoorplein (achterkant station Hilversum) om 15.00 uur. Er wordt niet meer gewacht op te laat komers!

Wil iedereen die niet naar het Oosterspoorplein komt dit doorgeven aan Joke, en neemt U een auto mee dit ook graag even vermelden, dit i.v.m. mensen die niet in het bezit zijn van een auto en graag mee willen rijden naar Holwerd vanaf het Oosterspoorplein.

We kamperen in de kampeerboerderij "De Westhoek", in Buren. Meenemen; Verrekijker, slaapzak, sloop, handdoek+washand, thermoskannetje voorzien van uw naam op de kan en op de deksel, warme kleding, muts, wanten, regenkleding, laarzen, brood voor vrijdagavond en zaterdagmorgen.

De boot vertrekt voorzover de tijden nu geregeld zijn vanaf Holwerd om 19.30 uur.

Men dient ruim (3/4 uur van te voren) aanwezig te zijn bij de haven, meld je even, dit i.v.m. de kaartverkoop (kortingkaart).

Zaterdag 21 okt.

Dagexcursie Hondsbosse Zeewering, De Putten en eventueel aansluitend een bezoek aan een duingebied, afhankelijk van de weersomstandigheden.

De excursie staat onder leiding van Ron v.d.Brink en Rick en Inge v.d.Akker.

We verzamelen om 6.00 uur op het Oosterspoorplein (d.i. achterkant van het station Hilversum).

Brood en drinken meenemen, alsmede laarzen en regenkleding.

Donderdag 26 okt.

In de Goede Herderkerk aan de Simon Stevinweg te Hilversum zal de heer Zomerdijk uit Alkmaar om 20.00 uur een lezing houden over de Kuifeenden in Noord-Holland.

Hij houdt zich al jaren bezig met het gedrag van Kuifeenden.

Vanavond zal hij ook gegevens uit Het Gooi verwerken.

Naast de Kuifeend zullen ook enkele andere eenden en de nieuwe Avifauna van Noord-Holland worden behandeld. Deze Avifauna wordt volgens een nieuw principe samengesteld.

Zondag 11 nov.

Ochtendwandelexcursie Laarder Wasmeer onder leiding van Jelle Harder.

Verzamelen om 8.00 uur bij de ingang van het gebied, aan het einde van de Meerweg in Hilversum. De Meerweg begint bij de Anth.Fokkerweg, hoek Kamerl.Onnesweg en loopt langs het gebouw van Philips Telecommunicatie.

Bij slecht weer laarzen aan.

Eventueel wat eten en drinken meenemen.

- Donderdag 23 nov. Om 20.00 uur neemt Dick Woets uit De Pol bij Steenwijk ons mee naar de Weerribben in Noord-West-Overijssel. De heer Woets heeft vele jaren het vogelleven en vooral dat van de Kiekendieven bestudeerd. In de Goede Herderkerk aan de Simon Stevinweg te Hilversum zal hij iets vertellen over het ontstaan van de Weerribben. Naast dia's van het landschap en typerende planten (zoals orchideeën) krijgt U o.a. de Purperreiger, Roerdomp, 3 soorten Kiekendieven en 5 soorten Uilen te zien.
- Zondag 26 nov. Ochtendwandelexcursie door Naarden Vesting onder leiding van Willem Kraak. We verzamelen om 8.30 uur op het Oosterspoorplein, Hilversum. Om 9.00 uur vertrekken we vanaf het Dortmansplein in Naarden.
- Zaterdag 9 dec. Dag-auto-excursie Flevo Polder. De excursie staat onder leiding van Ronald Sinoo e.a. We vertrekken om 7.45 uur vanaf het Oosterspoorplein in Hilversum. Brood en drinken meenemen.
- Zaterdag 6 jan.1990: Ochtend-wandelexcursie door het Landgoed Oud-Naarden en richting Valkeveen. De excursie staat onder leiding van Joke van Velsen e.a. Verzamelen om 8.30 uur voor Oud-Valkeveen (Huizen).
- Zondag 28 jan. Ochtend-wandelexcursie door de Amsterdamse Waterleidingplassen, onder leiding van Jan van Bergeyk. We verzamelen om 8.45 uur op het Oosterspoorplein te Hilversum. Om 9.45 uur verwacht Jan van Bergeyk ons bij de waterleidingplassen. Brood en drinken meenemen.
- Zaterdag 10 febr. Dagexcursie naar Friesland. We gaan daar de ganzen zien, die in de wintermaanden in grote getale in Nederland foerageren. De excursie is onder leiding van Fred van Klaveren en Yolande Bosman. Opgave voor deelname vóór 1 februari 1990 bij Joke. We verzamelen om 6.30 uur op het Oosterspoorplein in Hilversum. Op het Oosterspoorplein wordt besloten of de excursie wel of niet doorgaat, afhankelijk van de weersomstandigheden! Brood en drinken meenemen.

DEELNEMERS AAN DE EXCURSIES WORDT DRINGEND VERZOCHT OM BIJ ALLE EXCURSIES VOOR DE AANGEGEVEN TIJD AANWEZIG TE ZIJN, ZODAT OP TIJD VERTROKKEN KAN WORDEN!!

IN MEMORIAM GERARD HEISSE

Op 3 juli overleed na een kortstondige ziekte ons lid Gerard Heisse. Hij behoorde tot de leden van het eerste uur, die, zolang zijn gezondheid dat toeliet, samen met Rie, zijn vrouw, aan zeer veel activiteiten deelnam. Zijn trouw bijgehouden dagboeken bevatten een schat aan informatie en ook zijn botanische kennis verschaftte ons een beeld van hoe het vroeger was. Wij wensen Rie en verdere familie veel sterkte toe in de komende tijd.

Dick A.Jonkers

IN MEMORIAM

Op 21 mei van dit jaar overleed op 81-jarige leeftijd ons lid Han Pluister. Tot op hoge leeftijd was hij een trouw bezoeker van de werk- en contactavonden in de Godelindeschool en vele nieuwe leden heeft hij wegwijs gemaakt op het gebied van de Eempoldertellingen. Hij ruste in vrede.

BESTUURSMEEDEDELINGEN

Nieuwe leden:

K.A.Terhorst	Regentesselaan 5	1217 ED	Hilversum	
Mw.B.J.Jager (Hsgen.1)	Lange Wetering 103	1394 KE	Ned.den Berg	02945-4853
Mw.M.C.v.d.Leen	Sint Maartensdijk			
(hs.gen.lid)	Bosdriift 10A	1215 AL	Hilversum	035-284621
Mw.U.T.A.Saar	Bonifaciuslaan 181	1216 PM	Hilversum	035-46796
W.J.Scholte	Koperslagerlaan 1	3828 DP	Hoogland	033-802186

Adreswijzigingen:

Mw.C.v.d.Baan	E.Mooylaan 80	1241 BE	Kortenhoef	035-64373
J.v.Beeck Calkoen	Maartensdijkseweg 3	3723 MC	Bilthoven	03461-1419
J.W.H.M.Fuchs	p/a Saenredamstraat 20 ^L	1072 CG	Amsterdam	
T.Slagboom	Lyra 5	5175 XL	Loon op Zand	04166-3898
C.J.Steenman	Soestdijkerstr.weg 131	1213 VX	Hilversum	
P.Verwey	Larixlaan 4	3862 ET	Nijkerk	

Geroyeerd ivm contributie-achterstand:

J.Blaas	Bussum	Mw.H.Ideler	Heverlee	België
Mw.E.Boerma	Kortenhoef	Mw.C.Ketelaar	Ankeveen	
Mw.P.Boomsma-Snoeck	Bilthoven	H.Timmerman	Hilversum	
P.Brinkerink	Deventer	T.Visser	Naarden	
Mw.L.I.G.Dijk	Naarden	Mw.A.H.M.Wevers	Huizen	
Mw.D.Drijfhout	Femnes			

GEGEVENS OVER DE KOOLMEES GEVRAAGD

Bij de Vogelwerkgroep Den Helder staat 1989 in het teken van de Koolmees. Een werkgroepje houdt zich met deze vogel bezig, heeft zich een aantal vragen gesteld en hoopt in november de resultaten te kunnen presenteren. Om aan zoveel mogelijk informatie te komen vragen we ook Uw medewerking. Zo zijn er vast mensen die beschikken over ringgegevens, kennen mensen misschien vreemde nestplaatsen, hebben mensen nestkastprojecten gedaan, zich bezig gehouden met broedvogelinventarisaties of anders tellingen verricht.

Wij zouden het zeer op prijs stellen als U Uw gegevens/verslagen aan ons af zou willen staan, ook al zijn deze niet van recente datum. Een fotocopie is meer dan welkom.

U kunt dat doen via Uw waarnemingssecretaris of rechtstreeks aan:

I.Krol
Hr.W.van Egmondstraat 31
1785 LK Den Helder

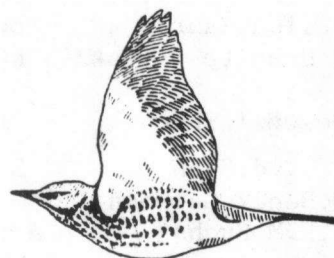
Wij willen iedereen bij voorbaat bedanken voor de medewerking.

BERGEENDTELLING 1988-1989

Tijdens de vergadering van de subgroep Avifauna op 20 februari 1989 beloofde ik in Korhaan nummer 3, 1989, verslag uit te zullen brengen van de resultaten van het Bergeendonderzoek in 1988.

Helaas heb ik de gegevens door drukke werkzaamheden nog niet helemaal kunnen uitwerken. Het is nu de bedoeling de resultaten van de inventarisatie van 1988 en van de telling die in 1989 op kleinere schaal een vervolg heeft gehad, te bundelen en nog vóór het einde van het jaar te laten verschijnen. Gezien de ernst van de situatie (de Bergeend is als broedvogel in het Gooi en de Vechtstreek, zoals het er nu uitziet, vrijwel geheel verdwenen) wil ik hierbij het belang van het telmateriaal nog eens benadrukken. Leden die nog gegevens hebben van met name ouderparen met jongen kunnen deze nog doorgeven aan:

Alfred van Klaveren
Berkenhof 3
1241 VP Kortenhoeve.

HERFSTTREKTELLING 1989

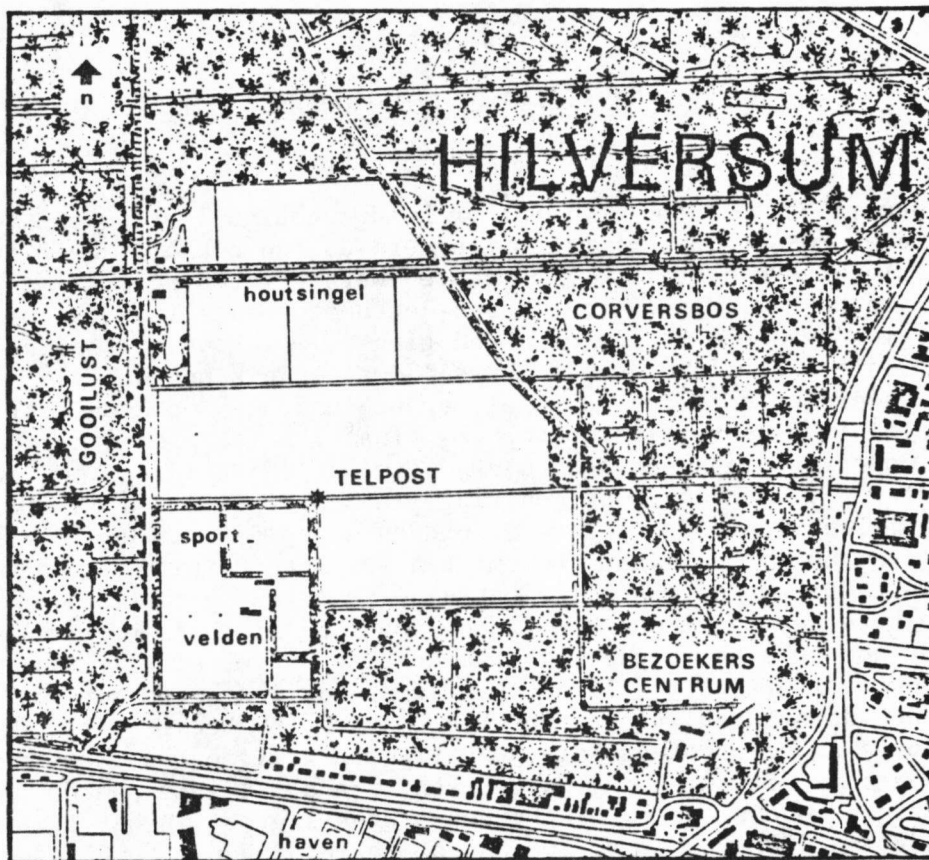
Evenals in 1987 en 1988 zullen in het komende najaar, van augustus tot november, weer trekvogels worden geteld vanaf de telpost op de akkers van het Corversbos. Het is de bedoeling om in de weekeinden, en met name op de volgende data: 19.08, 02.09, 16.09, 30.09, 14.10, 28.10, 11.11 en 28.11 (landelijk georganiseerde teldagen, zgn simultaantellingen) de trek te gaan bestuderen. Waarschijnlijk zal de telpost ook op de woensdagen bemand kunnen worden.

Eenieder die meer van vogeltrek wil leren en in het bijzonder de trekvogels beter wil leren kennen, is in ieder geval tijdens de simultaantellingen van harte welkom op de telpost.

Er wordt altijd een half uur vóór zonsopgang met tellen gestart.

Meenemen: brood, drinken, warme kleding, portie gezelligheid.

Zie ook Korhaan nummer 4, september 1988.

VOGELS VAN DE OEVERLANDEN

D.A.Jonkers

Ten zuidwesten van Amsterdam, aan de noord-oever van het Nieuwe Meer, liggen de Oeverlanden. Een gedeelte van het gebied werd voor woningbouw in Amsterdam-West afgegraven. Op de overgebleven 35 hectare kon de natuur zich ongestoord ontwikkelen. Het gebied wordt sinds 1981 beheerd door de Vereniging "De Oeverlanden Blijven". De belangrijkste doelstelling van de vereniging is, dat het spontane karakter van het gebied gehandhaafd moet worden.

Een andere doelstelling is dat Amsterdammers de gelegenheid moeten hebben om natuur dicht bij huis te ervaren.

Het resultaat van de inspanningen is, dat er meer dan 300 verschillende soorten planten, veel inseksoorten en 37 verschillende broedvogelsoorten voorkomen.

Een belangrijk initiatief dat navolging verdient is het uitbrengen van een cassette met 35 geluiden van vogelsoorten die in het gebied voorkomen. Een begeleidend boekje van 47 pagina's completeert het geheel.

De cassette bevat uitstekende opnames van zowel water- als zangvogels met soorten als Waterhoen, Ransuil (het geluid van jonge exemplaren), Huiszwaluw en natuurlijk ook de Nachtegaal. In het handzame boekje, geïllustreerd met foto's en tekeningen (van ons lid Willy Leurs) zijn drie hoofdstukken opgenomen. Een korte beschrijving van de Oeverlanden, de vogelsoorten tijdens het broedseizoen, het herkennen van vogelgeluiden en de zang van vogels worden daarin behandeld. Voorts is er een toelichting op de cassette.

Ik kan iedereen, ook al kent hij het gebied niet, deze uitgave aanbevelen. Het geheel is verpakt in een stevige plastic doos met als omslagtekening de afbeelding van een Boerenzwaluw.

Voor de prijs hoeft niemand het te laten.

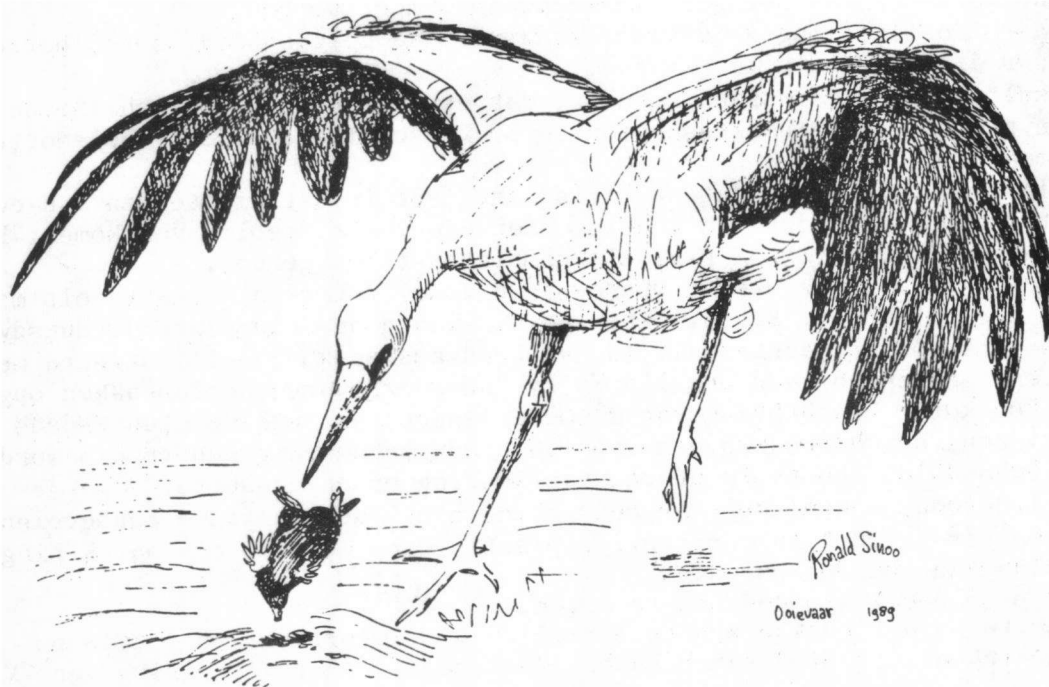
De cassette en het boekje zijn te bestellen door storting van f 20,- op girorekening nr. 3573157 van H.Fuchs, Amsterdam, onder vermelding van "Vogels"

De opbrengsten komen ten goede aan de Vereniging "De Oeverlanden Blijven".

DE GESCHIEDENIS VAN DE OOIEVAAR BIJ EEMDIJK

Dick A. Jonkers

Begin november 1988 werd een Ooievaar bij Eemdijk gesignaleerd. Deze vogel hield zich daar tot begin februari op en werd daarna ook niet meer in de omgeving gesignaleerd. Het favoriete gebied werd gevormd door de Maatpolder ten oosten van de Eem. Regenwormen waren het hoofdvoedsel; af en toe werd een muis of mol gevangen. Tegen de avond ging de Ooievaar op zoek naar een slaapplek, die niet altijd dezelfde was. Soms was dit het dak van een huis in Eemdijk, andere keren vloog de vogel ver weg naar een onbekende plaats. Nadat de melding bij de vogelwerkgroep was binnengekomen gingen diverse leden op pad. De Ooievaar bleek geringd te zijn. Dit was aan beide poten boven het loopbeen het geval. Aan één poot een ring met inscriptie, aan de andere een gladde smalle ring. Deze gegevens duiden er op dat het een projekt-ooievaar moest zijn van het ooievaarsprojekt van Vogelbescherming. Bovendien een vrouwtje, want die worden aan beide poten op deze wijze geringd. Na vele pogingen gelukte het uiteindelijk op 26 november de ring af te lezen. Op de ring was ook nog gele tape op de lip van de ring aangebracht. Het was nummer 499 Vogeltrekstation Arnhem Holland. Dit exemplaar was afkomstig uit de omgeving van het ooievaarsbuitenstation "De Lokkerij" bij De Wijk (Dr). Het was in 1985 geboren in een boomnest als jong van een vrijvliegend paar, maar wel door de beheerders met de hand grootgebracht. In april 1988 paarde zij met een andere projekt-ooievaar en bracht een broedsel groot in het buitenstation. In het najaar van 1988 was zij verdwenen tot de melding uit Eemdijk doorkwam. Groot was de verrassing toen zij op 30 maart 1989 weer in het buitenstation arriveerde. Er werd weer een paar gevormd met de partner van vorig jaar en de beide Ooievaars bezetten vervolgens een nest in een eikeboom. Wij zijn benieuwd of wij nr. 499 nog eens in Eemdijk zullen zien, want het is van projekt-ooievaars bekend dat zij soms weer op plekken terugkomen die zij ooit bezocht hebben.

NATUURBESCHERMINGSGROEP LOOPT ZICH WARM

Siard Dwarshuis

Telefoon. "Je hebt misschien in De Korhaan gelezen over de woningbouwvereniging Volkshuisvesting 's-Graveland, die van plan was in een renovatiewijk in Kortenhoef 'vogelschroten' aan te brengen om Huismussen het broeden onmogelijk te maken. Na een snelle actie van de VWG had Volkshuisvesting beloofd, daarmee in elk geval te zullen wachten tot na het broedseizoen. Maar de bouwvakkers zijn vandaag al daarmee begonnen, waardoor de vogels niet meer bij hun nesten kunnen komen. Wat nu?"

De nieuwe subgroep natuurbescherming werkt hard aan een database met daarin de namen, adressen en telefoonnummers van zoveel mogelijk personen, instellingen, verenigingen, overheidsinstanties etc. die benaderd kunnen worden bij concrete problemen. In dit geval zou een controleur Vogelwet weinig kunnen uitrichten, want de Huismus is niet beschermd. Vogelbescherming heeft daarom de klacht van de opbeisterdorgegeven aan de Dierenbescherming, die twee inspecteurs erop af heeft gestuurd. Zij hebben bewerkt dat de reeds aangebrachte vogelschroten weer werden weggehaald.

Als deze Korhaan gemaakt wordt is het nog niet zeker of de woningbouwvereniging - die ten onrechte aanneemt dat de broedtijd voor Huismussen in juli voorbij is - niet toch nog vóór de bouwvakvakantie vogelschroten gaat aanbrengen. Maar wel is hier gebleken dat er behoefte aan zo'n database bestaat. Wie moet er benaderd worden als de natuur weer eens het loodje dreigt te leggen? Over afzienbare tijd zal de database het kunnen vertellen, hopen we.

De groep probeert ook na te gaan, wat er precies in ons werkgebied aan vogels is geïnventariseerd. Want dreigt er een gebied te worden aangetast, dan sta je in je argumentatie sterker als je de natuurwaarden kunt oplepelen.

Verder willen wij graag weten, welke plaatselijke verordeningen (algemene politieverordeningen, bouwverordeningen enz.) betrekking hebben op de vogels. En dan proberen wij bestemmingsplannen en voorbereidingsplannen op hun gevolgen voor de vogelstand te bekijken. Er is dus werk genoeg te doen, waarvoor de subgroep graag de medewerking van alle VWG-leden krijgt. Na de zomervakantie wil de groep echt gaan draaien.

Mevrouw E.M.Mulder-Eenjes stuurde ons de volgende ontboezeming:

ETEN OF NESTJE BOUWEN,

Een musje vond achter in mijn tuin een veertje en zette er onmiddellijk koers mee naar het dak, waar hij waarschijnlijk bouwplannen had. Maar opstijgende zag hij in de tuin van de burens een groepje soortgenoten, dat druk zat te eten. Je zag hem aarzelen. Hij schutterde nog even wat heen en weer en voegde zich toen bij de eters. Het veertje legde hij netjes naast zich neer en hij begon lekker mee te pikken. Toen alles op was vlogen alle mussen weg. Ook ons musje. Het veertje was hij totaal vergeten!

MIDWINTER-WATERVOGELTELLING 1989

W.Duurland

Ten opzichte van voorgaande jaren was dit jaar in ons werkgebied het aantal telgebieden uitgebreid, onder andere met het Gooimeer en het Eemmeer en nog een aantal kleinere gebiedjes. Hopelijk kunnen we deze aanvullingen voortaan tot de vaste telgebieden rekenen en de tellers die daar gewerkt hebben natuurlijk tot de vaste medewerkers. Van harte welkom!

Het voorkeursweekend voor de internationale watervogeltelling was dit jaar het weekend van 14-15 januari, in welk weekend ook door praktisch al onze medewerkers geteld werd.

Het was in dat weekend goed telweer: het zicht was goed, half tot zwaar bewolkt en overal droog.

De telgebieden waren:

1. Hollands Ankeveen en de Spiegelpolder
2. De Bloemendaler polder en de Noordelijke Rietpolder
3. Aetsveldse polder, Heintjesrak en Broekerpolder, de Vecht tussen fort Uitermeer en Nichtevecht en het Amsterdam-Rijnkanaal tussen Nichtevecht en Weesp
4. Horn- en Kuyerpolder, Horstermeer, Meer Uiterdijkse polder, Hinderdam en Vecht
5. Noordpolder beoosten Muiden, Binnendijks Overscheense polder, Berger- en Meentpolder
6. Polder Holland, polder Sticht en polder Mijnden, de Vecht tussen Vreeland en Nieuwersluis, Amsterdam-Rijnkanaal
7. Hoekerpolder, polder Garsten en polder Dorssewaard, de Vecht tussen Vreeland en Nichtevecht en het Amsterdam-Rijnkanaal tussen Loenersloot en Nichtevecht
8. Kortenhoef Oost en de 's-Gravelandse landgoederen, inclusief Luie Gat en Loodijk, Hilversums kanaal tussen 's-Graveland en Kortenhoef
9. Het Laarder Waschmeer
10. De Naarder Vesting
11. Hilversumse Meent, Nw Keverdijkse polder en de Keverdijkse-Overscheense polder
12. Moleneind Kortenhoef en Kromme Rade
13. Bussum: de vijvers en waterpartijen
14. De vijvers in Hilversum en het Hilversums kanaal tot 's-Graveland
15. Loenen: de Amsterdamse Waterleidingplas, Loenderveense plas Oost, Terra Nova
16. Eempolders Noord en Zuid en de Oostermeent
17. Loenderveense plas West en Wijde Blick
18. Polder Achteraf en Egelshoek
19. Graaf W.den Oudenlaan Naarden en IJsbahn Crailoo
20. 't Mauwtje in Bussum en Jan Steenlaan te Naarden
21. Valse Bosjes, Eemmeer van Stichtse Brug tot Eemmond
22. Gooimeer van Huizer Pier tot Stichtse Brug
23. Gooimeer van Huizer Pier tot Hollandse Brug
24. Flevo-oord, Limiten, Valkeveenselaan, Flevorama e.o.

De medewerkers waren in alfabetische volgorde:

R.v.d.Akker, J.van Bergeyk, Y.Bosman, R.v.d.Brink, W.v.d.Brink, B.Dwars, N.Dwars, J.Harder, H.Hardon, J.de Jonge, D.Jonkers, P.Keuning, A.van Klaveren, N.Klippel, H.v.d.Leen, A.van Leyden, B.Oosterbaan, H.van Oosterhout, M.v.d. Pol, C.Rosier, H.M.Schaap-Elshoven, A.Stoker, K.Stoker, T.Stoker, A.Vermeule, P.Vos, W.Weitjens, C.Westeneng, F.v.d.Weyer, O.Wildschut en de NJN afd.Hilversum.

Hartelijk dank aan alle tellers en telsters voor hun spontane (en in een enkel geval onbewuste) medewerking.

De resultaten waren als volgt:

Telgebied	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	Totaal
Fuut	27	13	3	3	6	8	15	4	3	7	3	26		4	26		25				2	31	18		224
Geoorde Fuut	1																								1
Dodaars		1			1	4	1	1	2		4					1		2							17
Aalscholver															3						4	6	3		16
Wilde Eend	135	241	29	178	73	300	142	834	185	103	183	169	152	458	981	140		115	6		1195	330	8	82	6039
Wintertaling									9						49						230				288
Krakeend									2						58										60
Smient	37			30		500			13						5474	82	2500				18258	2393			29287
Slobeend					2				6						66		3								77
Zvemeend niet gedet.(bast.)								65				4	60												129
Knobbelzwaan	10	22	30	66	16	41	5	28			42	4	1			69	1	12					4		351
Wilde Zwaan																									—
Kleine Zwaan			58	56	67						14					686									881
Zwarde Zwaan				1																					1
Grauwe Gans					14	21										12	48	206			11				312
Kolgars	2				2		40				24	2						5					12		87
Rietgans							32														13				45
Nijlgans			2		2		6					2													12
Indische Gans																			1						1
Gans niet gedet.			140									20													160
Kuifeend	25	56	2	157	15	38	242		20	24	25	9	2	17	629		36					42			1339
Tafeleend	5		2	1	28		224		34	36	5	5	1	20	784	1	5				1				1152
Brilduiker	20					2	2								14	16						18	1		73
Grote Zaagbek									2						26							29	20		77
Nonnetje					1				7						16	2	5								31
Bergeend								3	6							12									21
Eend niet gedet.												3													3
Meerkoet	114	276	111	398	124	149	354	254	4	86	148	68	13	143	16	279			49	5		248	37		2876
Waterhoen	5	31		13	2	68	23	61		2	21	3	32	62	1	3		13	59		14		2	10	425
Blaauwe Reiger		9				8	14				9							4					4	2	50
Buizerd	4	1				3	2				3	3				3		3							22
Havik												1													1
Sperver	2					1		1		1		1													6
Torenvalk		1			2	1	1				1					5									11

WANDELEXCURSIE OPPAD EN KROMME RADE, 6 mei 1989

C.G.Kruse

Hoopvol kijkt de excursieleider de kring rond, Zo'n rare vraag is het toch niet. Maar het enthousiasme van de deelnemers is plotseling omgeslagen in apathie. Het verslag voor De Korhaan schrijven! Men kijkt elkaar aan, zwijgend. Sommigen turen verwachtingsvol naar boven, anderen bestuderen de punten van hun schoenen. Ik kan de smekende blik in de ogen van Rick niet langer verdragen en bied schoorvoetend aan het wel te willen proberen. Impressies van een aspirant vogelaar, U moet het er maar mee doen.

Om half zeven in de ochtend heeft zich een groepje van ca. 15 liefhebbers gevormd bij het startpunt. Rick van den Akker spreekt een bemoedigend woord en excuseert Inge die ziek is. Voordat we Op-pad gaan noteren we alvast de Vink, Tjiftjaf en enkelen bespeuren de Staartmees. Het eerste stuk gaat door het weiland. Daar worden we luidruchtig begroet door Scholekster en Kievit. Het gaat goed met deze soorten, maar minder met Grutto en Tureluur,

zo wordt verteld. Gelukkig is daar in mijn woonplaats niets van te merken, denk ik ondertussen. In het weiland tegenover ons huis in Nederhorst den Berg horen we deze laatste twee soorten dit jaar juist meer dan in voorgaande jaren. Eén van onze jonge deelnemers ziet de eerste Blauwe Reiger van deze morgen.

Rick vertelt dat we ons op een oud Kerkepad bevinden, dat ons naar de NH-kerk van Kortenhoef voert. We naderen de eerste rietkragen en horen meteen een wekker aflopen: de Sprinkhaanrietzanger. Uit de hogere begroeiing melden zich de Winterkoning, Roodborst, Zwartkop en Tuinfluiter. Die laatste twee zijn moeilijk uit elkaar te houden. Hoe karakteriseer je nu het verschil in zang? De Zwartkop zingt hoger, meer op de toer van een Zanglijster, terwijl de Tuinfluiter echt een rappe merelzang laat horen, zo wordt ons verzekerd. Ik konstateer opnieuw dat er nog erg veel te leren is; als je ze naast elkaar hoort gaat het nog, maar één van beiden met zekerheid goed scoren mislukt een aantal malen tijdens onze verdere wandeling.

Wat verderop zien we de Bergeend, Slobeend en Wilde Eend. De meeuwenkolonie is opvallend stil volgens Rick. De wind zal wel verkeerd staan. We naderen het dorp Kortenhoef. De Rietzanger meldt zich en ook de Kleine Karekiet. Ook horen we de Koekoek en de eerste Grutto verschijnt in beeld. Vlakbij de weg zien we een Groenling en Aalscholvers steken hoog over. We vervolgen onze wandeling over de weg, richting Kromme Rade, en noteren onderweg de Koolmees, Pimpelmees, Waterhoen, Meerkoet en Fuut. Een Heggemus laat zich heel mooi bekijken. Vlak voordat we een rustpauze genieten zien we Boerenzwaluwen, die een nest onder één van de karakteristieke Kortenhoefse bruggetjes hebben verschanst. Heel mooi was ook de Lepelaar die gehaast kwam overvliegen. Rick vertelt ons onder de boterham dat op deze plek bij vorige excursies een aantal malen de Wielewaal werd gehoord. Erg interessant, maar helaas valt ons deze serenade niet ten deel.

Vol goede moed weer verder over de Kromme Rade. We bewonderen de scheer- vluchten van de Visdiefjes en even verderop laten zich de Rietzanger en de Rietgors heel fraai zien. De plaatjes in de diverse vogelgidsen blijken opvallend goed te kloppen, hetgeen we met genoegen vaststellen. Even verderop horen we uit het riet een Snor. De verschillen met het geluid van de Sprinkhaanrietzanger zijn duidelijk. We naderen de eerste huizen en meteen worden we verrast met een exotische waarneming: een "Glansspreeuw" zo noemen we het exemplaar. Hij laat zich uitvoerig bewonderen met zijn metallic-blue outfit, gele ogen en rode poten. De bewoonster komt zichtbaar gevleid door deze onverwachte belangstelling het huis uit en vertelt ons dat de gast er enkele dagen geleden gearriveerd is. Onze jeugdige deelnemers vragen aan Rick of ze deze soort als dwaalgast in hun vogellijst mogen bijschrijven. Tja, hoe moet je dat nu taktvol uitleggen? Bij de volkstuintjes zien we nog een Witte Kwikstaart, zoals verwacht. Dan haasten we ons weer naar het startpunt. Net over de brug hoort Rick een opvallend geluid en ziedaar, een Oeverloper dreuntelt ijverig heen en weer en laat even later zijn typische (op)vliegbeeld zien.

Tegen half elf nemen we afscheid. Namens alle deelnemers een hartelijk woord van dank aan Rick.

BCNTJE TESSEL

Deze mooie vroege zomeravond heb ik een afspraak voor een etentje buiten met Bontje Tessel.

"Ik kan pas komen met hoogwater Harlum", had zij vorige week nog gezegd.

"Dan mis ik lekker niets van het voorgerecht met de meiden op het wad en kan ik gelijk aanschuiven voor het grote werk."

"Als ik te laat kom, bestel dan maar vast wat oesters voor mij! Weer eens wat anders dan die eeuwige zanderige kokkels."

Ik zit op het terras aan het pittoreske haventje van Wadonia op haar te wachten, intussen genietend van alweer een zonsondergang, ditmaal gehuld in een dikke laag avondstilte aan het einde van schitterend zilt nat. Het is allang hoogwater Harlum geweest en nog steeds geen spoor van Bontje. Ik begin me bezorgd af te vragen of haar iets is overkomen. Oh, kijk! Daar komt ze net aangerend, haar lange rode snavel vertikaal naar het verlaten strand gericht en met een gillend gefluit een akoestische vorm van blijheid uitend. Oppassen voor mij! Dit is haar baltsgedrag!!

"Hallo, Grote Pierensteker", roept zij. "Sorry dat ik te laat ben. Etnische onrust op het wad! Ik werd plotseling opgeroepen door de anti-terreur brigade om samen met een ploeg maten een paar lastige kiekendieven te verjagen. Van die blauwe, weet je wel? Die lui worden steeds opdringeriger!"

"Geeft niet", zeg ik, geamuseerd door haar uitleg. "Ga zitten!"

"Nou", zegt Bontje, "als het jou niet uitmaakt blijf ik er liever bij staan. Zittend eten is alleen voor jouw soort weggelegd. Ik sta liever te eten, heerlijk met m'n poten in een beetje nat zand."

De oesters worden opgediend. Ik heb ze voor mijzelf ook besteld en ze zien er verrukkelijk uit. Bontje Tessel stoot echter een verschrikkelijk brakend geluid uit, haar mooi gevormde snavel vol walging in een soort horizontale "V" houdend. Bedeesd fluistert ze mij toe: "Vertel die vent dat ik ze zo niet kan eten. Ik moet ze in de schaal hebben! Gesloten en een flinke schep lekkere dunne modder er overheen!" De ober knikt begrijpend en verstoppt nog wat extra schelpdiertjes onder de blubber.

Bontje en ik genieten daarna samen van de heerlijke maaltijd en kijken na afloop voldaan uit over het strand en de kalme zee.

Ons strand! Onze zee! Wij tweetjes hebben daar namelijk als Pierenstekers een band. Dat zit zo. Op een ruwe winderige dag besluit ik de schep ter hand te nemen en de zeepielen te lijf te gaan. Een eenzame vogel staat een eindje verderop aan het strand verwaaid te kleumen. Als ik bij haar kom zegt ze:

"Hee broer, heb jij iets bij je om al die vieze teer van mijn poten te halen? Ik kan bijna niet meer vooruit komen."

Niet bij toeval heb ik iets bij me. Ik zit namelijk ook steeds onder. Voorzichtig maak ik haar rode poten schoon en al pratend leren wij elkaar beter kennen. Bontje Tessel heet ze. Ondanks haar nog jonge leeftijd heeft ze al twee maal met iemand samengewoond en zes kleintjes grootgebracht. Zowel haar beide vorige partners als de jongen zijn allang verdwenen. Contact is er niet meer. Bezittingen heeft ze niet, op haar eigen lijf en zwart-witte veren na. Ze roept: "De waadvogels op het strand hebben de pest aan jullie. Als de temperatuur weer interessant wordt bezetten jullie het hele strand. Teer wordt in zee gegooid, waardoor wij overal aan vast blijven plakken. We worden er urenlang van! Maar jij, Grote Pierensteker, jij lijkt mij wel geschikt om af en toe mee te praten."

Sinds die korte ontmoeting aan het strand van Wadonia blijven Bontje en ik elkaar ontmoeten. Ik maak regelmatig haar lange stelten schoon. Want ondanks de grote plakken teer vertikt deze eigenwijze Scholekster het om laarzen aan te trekken. En af en toe gaan we samen gezellig iets eten. Zoals vanavond!

Schrijflijster.

MINDER VOGELEIEREN DOOR VUIL WATER

TNO-onderzoeker toont voor
het eerst verband aan

Tengevolge van de verontreiniging van het oppervlaktewater met stoffen als PCB's (PolyChloorBifenyl) en pesticiden (bestrijdingsmiddelen) leggen vogels minder eieren en komen veel minder kuikens uit dan normaal.

De jonge vogeltjes, die wel uit het ei te voorschijn komen, groeien slecht en hebben geringe levenskansen. Jonge vogels leggen helemaal geen eieren. Martin Scholten van het TNO-instituut voor Toegepast Marien Onderzoek in Den Helder is de eerste die een rechtstreeks verband heeft weten te leggen tussen het gehalte aan PCB's en pesticiden van het levende voedsel van vogels en een verminderde voortplanting van deze dieren. Zes jaar lang werkte hij met kuifeenden die hij uit vervuild water afkomstige voedseldieren te eten gaf.

De TNO-onderzoeker beschikte over twee groepen kuifeenden. Een groep werd gevoerd met driehoeksmosselen die uit het Haringvliet werden geïvist. Dit water behoort tot de meest verontreinigde watergebieden van Nederland. De andere groep kreeg mosselen uit het betrekkelijk schone Markermeer te eten. Vergeleken met hun soortgenoten, die het Markermeer als voedselbron hadden, vertoonden de kuifeenden van het Haringvliet een verhoogde concentratie aan vervuilende stoffen in hun weefsels. Ze hadden ook kleinere nieren en geslachtsorganen.

De kuifeenden, die jarenlang de sterk verontreinigde mosselen aten, gedragen zich zeer nerveus. Zij leggen wel eieren, zij het minder dan hun soortgenoten met een niet vervuilde voeding (vijf tot zes tegenover acht tot negen), maar maken geen nest en broeden niet.

Dit betekent volgens Martin Scholten dat vogels die alleen maar met PCB's en pesticiden vervuild voedsel eten, geen nakomelingen krijgen. Ze broeden geen enkel ei uit. Ze zouden dus zonder meer uitsterven.

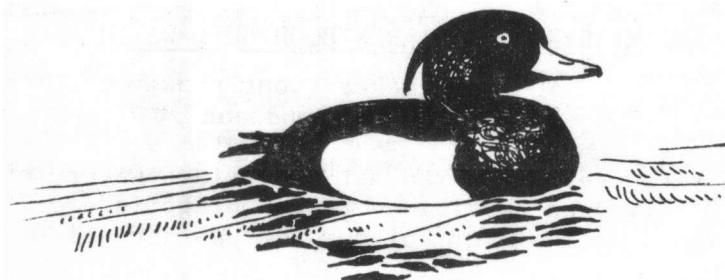
Om te zien wat de gevolgen van de waterverontreiniging zijn voor het embryo, legde de TNO-onderzoeker de eieren van deze kuifeenden in een broedmachine. Het resultaat was opmerkelijk. Slecht 39 procent van de eieren kwam uit. De eieren van de Markermeer-eenden leverden bijna allemaal (97 procent) kuikens op.

De Haringvliet-eenden, waarvan de eitjes ook nog kleiner waren, hadden nakomelingen die het niet zo best deden. Uit de broedmachine kwamen kuikens die slecht groeiden. Hun levenskansen waren bovendien zeer gering.

Voorts constateerde Martin Scholten dat jonge vrouwtjes onder de eenden met vervuild voedsel pas laat geslachtsrijp werden. Bovendien stierf een kwart van hen aan het begin van het broedseizoen. Dit komt volgens de TNO-onderzoeker waarschijnlijk, omdat ze dan hun vetreserves moeten aanspreken. Daarin hopen zich de schadelijke stoffen, zoals PCB's en pesticiden op.

De resultaten van het onderzoek in Den Helder tonen volgens TNO aan dat vogels nog altijd worden bedreigd door het hoge gehalte aan vervuilende stoffen in hun voedseldieren. De onderwaterbodems waar deze dieren leven, zijn sterk verontreinigd door de neerslag van verontreinigd slib dat jarenlang door de rivieren is aangevoerd. Bodemdieren hopen deze vervuilende stoffen, die langzaam uit de bodem vrijkomen, in zich op.

Het bovenstaande artikel werd overgenomen uit de Amersfoortse Courant/Veluws Dagblad van 4 november j.l. en werd ons toegestuurd door de heer R. Verschuren. Wij danken de redactie van deze krant voor de toestemming om het artikel in De Korhaan te plaatsen.

EXCURSIE AMELAND APRIL 1989

Ofwel: Fragmenten uit het leven van de Velduil

Ron van den Brink

Zoveel van zo'n tamelijk zeldzame vogelsoort zie je normaal alleen op televisie, in natuurseries. We zagen de Velduil jagen, fladderend over z'n jachtterrein als een vlinder, met een korte duikvlucht en een gevangen prooi als uiteindelijk resultaat. Een vrij groot uitziend beestje, wellicht een woelrat, dat z'n belager waarschijnlijk nooit in z'n helgele ogen heeft kunnen kijken, zo snel en geruisloos sloeg hij (zij) toe. Ook de balts van deze overdag jagende uilesoort mochten we bewonderen. Na een korte glijvlucht slaat de Velduil z'n vleugels krachtig samen, waarbij de vleugeltoppen elkaar raken of bijna raken, dat was moeilijk te zien.

Wat er van de prooien, die in z'n geheel worden doorgeslikt, overblijft konden we zien na het vinden van een roestplaats, een overdekte picnicplaats annex schuilhut bovenop een duin bij het Oerd. Daar lagen her en der braakballen, die gretig verzameld en in plastic zakjes verpakt werden door Fred van Klaveren, één van de excursieleiders als altijd, en bij wie ik in de groep zat.

Met een vanaf een paaltje vogelaars observerende Velduil, want de interesse is natuurlijk wederzijds, besluit ik het hoofdstukje "Velduilen", want er was meer.

Het voorjaarsweekend was vroeg dit jaar, en dat was te merken. Bepaalde soorten die we doorgaans wel zien of horen op de eilanden waren er gewoon nog niet; daarbij valt dan te denken aan Koekoek, Braamsluiper, Sprinkhaanrietzanger e.d. Dat er dan toch nog zo'n 116 soorten zijn geteld valt niet tegen, net zo min als het weer. Zon, weinig wind en dat na een week met puur koud en nat rotweer. De trouwe eilandgangers weten dat het weer tijdens 'onze' weekends altijd goed is. Ook nu was het zalig fietsen geblazen, voorzover er geen lekke band geplakt moest worden. Rick van den Akker, een andere inmiddels vasteexcursieleider, kreeg er maar liefst drie, een knappe prestatie! Ook Lies Visser had met materiaalproblemen te kampen; géén slag in het wiel, zoals ze aanvankelijk geloofde, maar een binnenband die het wel eens als buitenband wilde proberen, maar daar toch niet geschikt voor bleek.

Verder verliep alles wel naar wens, of het moet de 'lichte' ergernis zijn die me bekruipt als ik velen zo snel mogelijk na het eten of de koffie de benen zie nemen; stel je voor dat je toch even zou moeten helpen met opruimen! En als er dan door de organisatoren, die toch al zoveel werk verrichten, om een helpende hand wordt gevraagd blijken de oren, die zoveel vogelgeluiden hebben moeten en kunnen aanhoren, ineens dienst te weigeren. Verbeeld ik het me, of zijn het altijd dezelfde oren die in 'a state of shock' verkeren.

Terug naar de vogels. Veel leuker. Zoals gewoonlijk maak ik geen volledige opsomming, maar volsta met het vermelden van de 'krenten in de pap'. De Rouwkwikstaart is zo'n krent. Zelf had ik de soort (ondersoort) nog nooit gezien. Op de Britse eilanden is hij wat voor ons op het vasteland de Witte Kwik is.

Altijd leuk is het 'Houtsnippen' bij invallende schemering. We zagen er een paar; onze groep had er overdag al één gezien en een dood exemplaar gevonden. Bovendien zagen en hoorden we Ransuilen. Een roepend vrouwtje, wier roep iets weg heeft van het 'gèèèh' van de Turkse Tortel.

De tweede dag werd nog een volledige 'vogeldag', want in tegenstelling tot andere jaren hoefden we pas laat in de middag terug te zijn, een prima gelegenheid om aan het strand 'Meeuwen te oefenen': gele en roze poten, groot en klein, zwarte koppen, gele irissen, donkere ogen etc. Ook Strandplevieren, Drieteenstrandlopers, Kluten e.d. verschenen in het telescoopveld. Had ik deze zware jongen toch niet voor niets meegezeuld.

De Baardmannetjes die in de duinstreek rondzwierven waren al vertrokken nog voor ik ze had kunnen opzoeken met de tele, maar Bruine Kiekendieven, Rietgorzen en een Waterral zijn toch ook al leuk.

Tot zover wat impressies van het voorjaar op Ameland.

Op de boot naar het vasteland waren velen het erover eens: dit eiland had meer vogelplezier opgeleverd dan verwacht. Ameland niet zo leuk? Een mening die aan grondige revisie toe is!

HET FOSTER PARENTS-PLAN VAN DE KOEKOEK

door

Just Walter

Ook mensen die beweren niets van vogels af te weten en zeggen "geen Mus van een Vink te kunnen onderscheiden" weten feilloos antwoord te geven op de vraag wat een Koekoek roept en wat een pas uit het ei gekropen Koekoek doet met de overige eieren die hij in het nest aantreft. Hoe het parasitair gedrag van de Koekoek precies in zijn werk gaat en waarom de koekoekseieren zo goed op die van de pleegouders lijken zullen echter weinigen weten. Het gedrag van de Koekoek zou naar menselijke maatstaf gemeten onder de categorie "zware misdrijven" worden ingedeeld. Huisvredebreuk, roof, moord en afpersing zouden de Koekoek ten laste worden gelegd.
Kees Stip dichtte eens over de Koekoek:

De Koekoek roept door bos en beemd
humane normen zijn hem vreemd
wie opgevoed is door een Grasmus
blijft altijd achter bij Erasmus.

Het is echter volstrekt onjuist het gedrag van de Koekoek naar menselijke normen te meten. De natuur heeft haar eigen wetten, waarin menselijke begrippen als goed, wreed e.d. niet passen. In de natuur geldt de 'struggle for life' en broedparasitisme is daar een van de uitdrukkingsvormen van. De Koekoek is overigens niet de enige vogelsoort die broedparasitisme vertoont en ook niet alle soorten Koekoeken maken zich hieraan 'schuldig'. In Amerika vertoont de 'Cowbird', een zangvogeltje, eenzelfde soort gedrag, evenals de wida's en honingwijzers in Afrika. De Zuid-Amerikaanse Zwartkop-eend legt alleen zijn eieren in andermans nest; de 'foster parents' (pleegouders), bij ons veelal 'waardvogels' genoemd, behoeven niet de uit het ei gekropen jongen te verzorgen; die redden zich na het uitkomen zelf wel. Het 'foster parents-plan' van de Koekoek zit echter uiterst geraffineerd in elkaar. Het is in de loop van de eeuwen ontstaan en verfijnd. Het voert te ver hier bij de diverse theorieën over het ontstaan ervan stil te staan. In elk geval kan worden gezegd dat het leggen van eieren in het nest van een soortgenoot of een verwante soort het beginpunt zal zijn geweest. Dit gedrag komt incidenteel ook voor bij bijvoorbeeld rallen en futen. Een dergelijke uitbesteding bespaart heel wat energie; er hoeft geen nest te worden gebouwd en er hoeven geen jongen te worden verzorgd. Deze vorm van procreatie is kennelijk voor enkele soorten, waaronder de Koekoek, voordelig gebleken. Het vrouwtje van de Koekoek kan de aldus uitgespaarde energie investeren in het leggen van de eieren, en dat kunnen er dan ook veel worden. Bij de Koekoek loopt dit aantal op tot wel 25 exemplaren per jaar. Helemaal zonder problemen gaat dat leggen overigens niet. Waardvogels hebben verschillende technieken ontwikkeld om te trachten aan deze vorm van een ongewenst kind te ontkomen: ze proberen de Koekoek, zo mogelijk met hulp van de burens, bij hun nest weg te jagen of weg te lokken. Het goed verbergen en het bouwen van moeilijk toegankelijke nesten behoren eveneens tot hun beschermingstechnieken.

Weggemetseld!

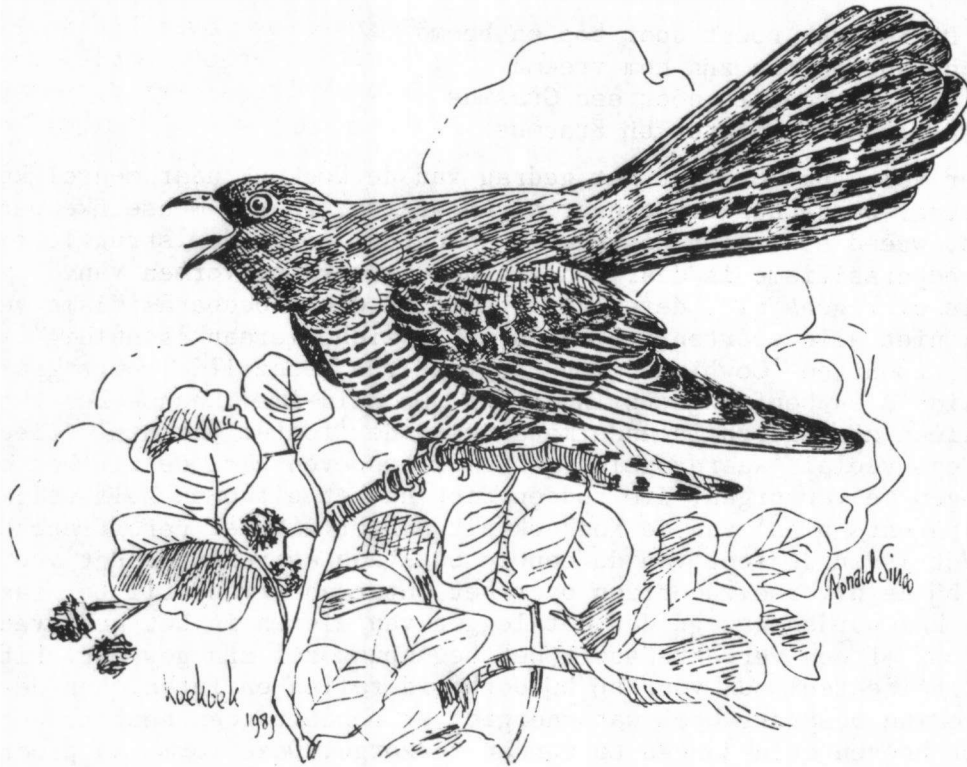
Is er toch een koekoeksei in het nest gelegd dan kunnen zij het nest verlaten of trachten het ei er uit te gooien. Ook zijn nesten gevonden waarin over het koekoeksei een nieuwe nestbodem werd gebouwd, zodat het koekoeksei als het ware werd in- en weggemetseld.

Maar de Koekoek zelf steekt zijn slachtoffers in vindingrijkheid naar de kroon. Het meest voor de hand liggende gedrag, namelijk het bij hun nest weggagen van de toekomstige pleegouders om het ei vervolgens in het nest te kunnen deponeren heeft niets subtiels. Wel subtiel zijn de andere gedragingen.

Allereerst het uitzoeken van de juiste waardvogels. Koekoeken kiezen als waardvogel altijd en alleen de soort waardoor ze zelf zijn groot gebracht. Een Koekoek die door een Heggemus, Rietzanger of Roodborst is uitgebroed zal haar eieren dus altijd in het nest van respectievelijk een Heggemus, Rietzanger of Roodborst leggen. Hetzelfde geldt met betrekking tot hun 'habitat': stond de koekoekswieg in rietland, bos of wei dan zal een waardvogel worden uitgezocht in respectievelijk rietland, bos of wei.

De Koekoek observeert, stil in de lengterichting op een tak gezeten, dus moeilijk zichtbaar, toekomstige pleegouders.

De meeste vogelsoorten leggen hun ei meestal in de ochtenduren. Zo niet de Koekoek; die doet dat juist in de middag, veelal op een moment dat de waardvogels even weg zijn. Vliegenvlug daalt zij af naar het nest, haalt er een ei uit en legt in niet meer dan enkele seconden een ei. Het uit het nest genomen ei wordt verorberd.

Dit wegnemen van het ei heeft tot voordeel dat het nest door het gelijk blijvende aantal eieren dezelfde aanblik vertoont als de ouders terugkomen, waardoor de kans dat zij iets vreemds ontdekken geringer is. Daarnaast heeft het opeten van het ei voor de Koekoek nog een ander nut. Het dieet van de Koekoek bestaat grotendeels uit harige rupsen. Het eten van deze eieren levert een goede aanvulling van de hoeveelheid kalk die de Koekoek voor het leggen van haar eieren nodig heeft. En aangezien, zoals gezegd, de hoeveelheid te leggen eieren niet gering is, is dit geen overbodige luxe. De eischaal van de Koekoek is tamelijk dik waardoor de kans dat het tijdens de vlugge eilegmanoeuvre breekt wordt verminderd. Dit geldt zeker wanneer het ei niet in een open nest op de nestbodem kan worden gelegd maar zoals bijvoorbeeld bij de Winterkoning door de opening halverwege de zijkant van het bolvormige nest naar binnen moet worden gedropt.

Een volgende truc is dat het ei al ongeveer een dag in de eileider van de Koekoek bebroed is, waardoor de voorsprong op het uitkomen wordt vergroot. Koekoeken 'synchroniseren' het leggen van hun eieren met hun waardvogels: koekoeken met de Roodborst of de Heggemus als waardvogel leggen dus eerder dan die welke later in het jaar broedende soorten zangvogels tot waardvogel hebben.

Natuurlijke selectie.

Hoe komt het nu dat de eieren van de Koekoek qua kleur en tekening zo goed zijn aangepast aan die van hun waardvogel? Het antwoord is eigenlijk heel simpel: koekoekseieren die door de waardvogels niet worden geaccepteerd worden niet uitgebreed, bijvoorbeeld doordat de vogels het nest verlieten. Alleen eieren, die niet als vreemd werden onderkend worden uitgebreed. Door deze vorm van 'natuurlijke selectie' bleven alleen die koekoeken over die over het genetische materiaal beschikken, dat er voor zorgt dat de kleur en tekening van de eieren overeenkomen met de eieren van de specifieke waardvogel. En door zich tot een bepaald soort waardvogel te beperken blijft deze specificiteit bewaard!

Er zijn koekoekseieren bij circa 125 verschillende soorten vogels aangetroffen. Sommige vogelsoorten zijn populairder als waardvogel dan andere. Er bestaan wat dat betreft regionale verschillen. In ons land en Engeland zijn bijvoorbeeld Graspieper en Kleine Karekiet favoriet en wordt zelden op Roodborst of Gekraagde Roodstaart geparasiteerd, terwijl die soorten nu juist weer in Oost-Europa door de Koekoek worden uitverkoren.

De jonge Koekoek beschikt tussen zijn 8e en 36e levensuur over het instinct in het nest rond te scharrelen tot hij een ei - of een ander jong! - op zijn rug tussen zijn vleugelstompjes heeft gerold en vervolgens over de nestrand naar buiten heeft gekieperd. Hij houdt daarmee niet op voordat hij het rijk alleen heeft. Ook voor deze klus is de Koekoek speciaal uitgerust: op zijn rug heeft hij een speciaal holletje dat bestemd is om het ei in te rollen en naar de nestrand te vervoeren.

Vervolgens weet het jong door zijn voortdurend luidruchtig gebedel zijn pleegouders aan te zetten voedsel voor hem te zoeken. Ook de fel roodgekleurde binnenkant van zijn bek werkt als 'super-stimulus', die overigens niet alleen zijn pleegouders niet kunnen weerstaan. Het komt namelijk ook voor dat andere zangvogels die toevallig passeren met voer in de bek voor hun eigen kroost afbuigen om dat in de muil van het schreeuwende koekoeksjong te stoppen. Het jong groeit verbazend snel en is binnen korte tijd zijn pleegouders boven het hoofd gegroeid. Het is een merkwaardig gezicht zo'n grote schreeuwlelijk gade te slaan terwijl zijn pleegouders zich afbeulen om zijn honger te stillen. Maar, zoals gezegd, humane normen zouden niet worden aangelegd.

Wij danken de redactie van NRC-Handelsblad voor de toestemming om bovenstaand artikel over te nemen uit de editie van 6 juni 1989.

Willem Weitjens was zo vriendelijk ons erop attent te maken.

MANIFESTATIE "VOGELS ZIJN GRENZELOOS"

Zoals U misschien al hebt gelezen in VOGELS organiseert Vogelbescherming dit jaar de manifestatie "Vogels zijn Genzeloos", dit ter gelegenheid van het 90-jarig bestaan van de Vereniging. Vogelbescherming nodigt bestuur en leden van de vogelwerkgroepen uit om aanwezig te zijn bij deze manifestatie op 9 september 1989 in de RAI te Amsterdam, ook introducees zijn van harte welkom.

De manifestatie staat in het teken van vogeltrek en internationale vogelbescherming. In diverse lezingen zal er op deze onderwerpen worden ingegaan. Naast de lezingen vindt de première plaats van de schitterende Nederlandse ganzenfilm, zal Prins Bernard de Gouden Lepelaars uitreiken, is er een optreden van een West-Afrikaanse band, lest de schrijver Koos van Zomeren voor uit eigen werk en is er een verrassing. Voor de jeugd is een speciaal programma georganiseerd, zij zijn dus ook van harte welkom.

Het programma begint om 10.00 uur met ontvangst met koffie.

De pauze is van 12.30 - 13.40 uur.

15.25 uur Afsluiting manifestatie.

Vogelbescherming hoopt dat velen van U in de gelegenheid zijn om te komen.

Houdt U er rekening mee dat wanneer U zich aanmeldt er plaatsen voor U worden gereserveerd, die op dat moment niet meer beschikbaar zijn voor anderen.

Geeft U zich op dan gaat Vogelbescherming er dus van uit dat U ook inderdaad komt.

U kunt zich opgeven bij Bep Dwars-van Achterberg
Prinsenstraat 15, 1211 LS Hilversum
Tel. 035-233973

WAARNEMINGSKAARTJES

Atie Keuning

Het begon allemaal met een verjaardagskado: een kleine verrekijker. Omdat ik veel wandel ging ik dit apparaat gebruiken om "Vogels te leren zien". Dat viel eerst bar tegen, want ik kon ze wel horen, maar heel moeilijk en... ik wist er niets over, behalve dat ze bij het buitengebeuren horen en de natuur wat opvrolijkten.

Toen las ik een mededeling in een huis aan huisblad over een aanstaande cursus van de vogelwerkgroep met aansluitend excursies, wat me de manier leek om eens te proberen hoe het één en ander zou bevallen.

Intussen is de cursus afgelopen en ben ik heel enthousiast geworden.

Doordat ik lid werd van de werkgroep kwam ik in het bezit van waarnemingskaartjes. Nu ik een BEETJE meer vogels begin te herkennen, (mede door het gebruik van geluidsbandjes van de vogelbescherming in Zeist) en bijna iedere dag wel buiten ben, kan ik wel tien kaartjes per dag invullen en 'k weet niet wat nu belangrijk is.

Als je met moeite de Grote Bonte Specht ziet en dan direct daarboven de Boomklever goed kunt bekijken (en horen!)- Bantam, 14-4-89- terwijl je even van te voren bijna van je fiets "gevlogen wordt door een heel laag vliegende Sperwer, -Franse Kamp, Bussum, 14-4-89-, twee Vlaamse Gaaien hier tikkertje ziet spelen en Roodborsten hoort en eindelijk ook ziet, dan weet je niet wat je het eerst zult aantekenen.

In ieder geval zie ik de natuur steeds meer en ik zal proberen mijn steentje bij te dragen aan de waarnemingen.

VELDWAARNEMINGEN

Samengesteld door Jos de Jonge.

Dodaars	4	25.3	Laarder Wasmear	JH
"	2	26.3	Hilv.Wasmear	"
Geoorde Fuut	1	15.1	Spiegelplas, Ned.den Berg	FW/MK
"	4	26.3	Hilv.Wasmear	JH
Aalscholver	OV* 4	1.5	Vuntus (Oost), Loosdrecht	JJ
Ooievaar	OV 1	3.4	Gooimeerkust, Huizen	RHz
"	OV 1	9.4	Zwaardemakerstraat, Bussum	JB
Lepelaar	1	13.6	Plasje Randweg, Huizen	DJ/RL/HRo
Brandgans	1	17.4	Oostermeent, Blaricum	DJ
Grauwe Gans	17,22,29	7.4	Oostermeent, Blaricum	"
"	"	22 24.4	"	"
"	"	10 ad.+ ca.25 juv.	1.5 Weiland ten N.v.Loosdr.dijk	JJ
"	"	(5 broedgev.)		
"	"	22 (9 juv)	25.5 Naardermeer, Muiden	DJ/MG
Knobbelzwaan	OV 26	4.5	Eempolders, Eemnes	DJ
Nijlgans	1	12.4	Weiland, 's-Graveland	WBr
"	1 pr + 11 dons.	4.5	Nwe Polderplas, Loosdrecht	JJ
"	OV 1	5.5	5e Loosdr.Plas, Loosdrecht	JR/DR
Bergeend	2 pr	11.3	Einde Gooi, Hilversum	DJ
"	5	16.4	Hilv.Wasmear, H'sum	DJ/FW
"	2 pr	17.4	Oostermeent, Blaricum	DJ
"	2	17.4	Stulpse Heide, Baarn	JJ
"	4	20.4	Kwekerij Polder Binnendijk te Veen, Eemnes	MG
"	5 pr	23.4	Landg.De Beer, Naarden	Wwt
"	1 pr	29.4	Gooyergracht Oostermeent, Blaricum	DJ
"	8	2.5	Landg.Swaenenburgh, 's-Graveland	WD/WB
"	7 + 2 OV	2.5	Landg.Boekesteyn, 's-Graveland	WD/WB

"	1 pr	31.5	Grasz.kwekerij thv RW 27, Laren	DJ
"	6	2.6	Oostermeent, Blaricum	"
"	1 + juv	ca.7.6	Plasje Randweg, Huizen	HRO
"	3	11.6	Wolfskamer, Huizen	DJ/MG
"	2	12.6	Binnend.Oversch.Berger en Meentp.,Naarden	"
Wintertaling	1 pr	9.6	Oostermeent, Blaricum	"
Krakeend	16	16.4	Huizer Pier, Huizen	DJ/MG
"	1 vr + 6 juv	12.6	Oostermeent, Blaricum	DJ
Krooneend	2	2.4	Oostvaardersdijk, Zd.Flevo	Wwt/JWt
Tafeleend	1 pr	1.5	Vuntus, Loosdrecht	JJ
"	1 mn	4.5	Nwe Polderplas, Loosdrecht	"
Nonnetje	5	25.3	Laarder Wasmeer	JH
Wespendief	OV 1	13.6	Egelshoek, Hilversum	DJ
Zwarte Wouw	OV 1 juv.	14.5	Stichtse Kade, Ankeveen	LHt/JHt
Havik	OV 1	18.4	Moleneind, Kortenhoef	AV
"	1	29.4	Laarder Hoogt, Laren	DJ/MG
"	OV 1	3.6	Hilv.Wasmeer	DJ
Sperwer	1 vr	24.4	Oostermeent, Blaricum	"
"	1	1.5	Westhove, Huizen	"
"	1 mn	11.6	Groeve Oostermeent, Blaricum	DJ/MG
Buizerd	4	8.3	Eempolders Zd, Eemnes	DJ/HMs
"	1	10.4	Oostermeent, Blaricum	DJ
"	1	29.4	Het Bluk, Laren	"
"	5	4.5	Hilv.Wasmeer	DJ/AV
"	2	25.5	Naardermeer, Naarden	DJ/MG
Grauwe Kiekendief	OV 1 vr	17.4	Oostermeent, Blaricum	DJ
Bruine Kiekendief	1 vr	10.4	Oostermeent, Blaricum	"
"	OV 1 mn	16.4	Magdaleen bij Huizen, Naarden	DJ/MG
Boomvalk	2	30.5	Oostermeent, Blaricum	DJ
"	1	14.6	Horneboegse Heide, Hilversum	JJ
Smelleken	OV 1 vr	3.4	Westhove, Huizen	DJ
"	1	5.5	Duikerweg, Zd.Flevo	JB
Roodpootvalk	OV 1 vr	21.5	Knardijk, Lelystad	JR
Waterral	1	25.5	Naardermeer, Naarden	DJ/MG
Scholekster	69	17.4	Oostermeent, Blaricum	DJ
Bontbekplevier	2	24.4	Oostermeent, Blaricum	"
Kleine Plevier	1 pr	27.4	Zandterrein ten W.v.Holl.Brug, Naarden	JF
Goudplevier	16	8.3	Eempolders Zd, Eemnes	DJ/HMs
"	280	10.4	Oostermeent, Blaricum	DJ
Zilverplevier	OV 2	6.5	Naardermeer, Naarden	JB/EV
Steenloper	1	24.4	Oostermeent, Blaricum	DJ
Bonte Strandl.	1	10.4	" "	"
Kemphaan	14	10.4	" "	"
"	5 mn + 34 vr	6.5	Naarderbos, Naarden	JB/EV
"	2 mn + 1 vr	19.5	4e Kwadrant, Huizen	JMm/LMm/TMm
"	25	23.5	Oostermeent, Blaricum	DJ
"	16	9.6	" "	"
Zwarte Ruiter	1	17.4	" "	"
"	OV 1	4.5	" "	"
Groenpootruiter	1	6.5	Naarderbos, Naarden	JB/EV
"	2	8.5	Oostermeent, Blaricum	DJ
Witgatje	OV 1	16.4	Einde Gooi, Hilversum	DJ/FW
"	1	27.4	Ong.Holl.Brug, Naarden	JF
Oeverloper	1	16.5	Gooimeerkust, 4e Kwadrant, Huizen	JMm/LMm
Grutto	26	8.5	Oostermeent, Blaricum	DJ
Regenwulp	OV 7,23	24.4	" "	"
"	OV 33	3.5	Hilv.Meent	JB
"	OV 14	4.5	" "	JB/HBt
"	OV ca.56	11.5	Ong. Spant, Bussum	JB
Water snip	1	25.3	Laarder Wasmeer	JH

Steltkluut	3	13.5	Oostvaardersplassen, Lelystad	JR
Bosuil broedgeval		1989	Blaricum	EF/ea
Gierzwaluw	2	10.4	Zanddijk, Naarden	JB
"	1	23.4	Tienhovens Kanaal, Loosdrecht	AV
"	1	24.4	Centrum Hilversum, (tijdens het aanbrengen van gierzwaluw dakpannen bij het Leger des Heils!)	DJ
Groene Specht	1	16.4	Naarder Eng, Naarden	DJ/MG
"	1	25.4	Ceintuurbaan/Goudenregenstr., Bussum	DJ
Kl. Bonte Specht	1	v.j.1989	Noolseweg, Laren	HRo
Kuifleeuwerik	2	29.4	4e Kwadrant, Huizen	DJ/MG
Oeverzwaluw	1	4.5	Gooimeerkust, 4e Kwadrant, Huizen	LMm/JMm
Boompieper	1	26.3	Heide achter Sportpark, Hilversum	JH
Gele Kwikstaart	15	5.4	Oostermeent, Blaricum	DJ
"	7, 26	24.4	"	"
Grote Karekiet	2	15.5	Dammerkade, Ankeveen	JF
Spotvogel	1	18.5	Gemeentetuin, Huizen	JMm/LMm
Zwartkop	1	4.5	Bloklaan, Waterl.gebied, Loosdrecht	JJ
"	1	5.5	Het Hol, 's-Graveland	"
Grasmus	10	17.4	Oostermeent, Huizen/Blaricum	HHk
Braamsluiper	1	21.4	Leeuwenlaan, 's-Graveland	AV
Bonte Vliegenv.	1 + 1	30.4	Camping t.W.v.Hoorneboeg, H'sum	JJ
"	1 + 1	4.5	idem (andere plaatsen)	"
"	1+1+1	7.5	Omg.Boswachterswoning t.Z.v.Hoorneboeg	"
Paapje	3	23.5	Oostermeent, Blaricum	DJ
Roodborsttapuit	1 mn	20.3	Westerheide, Aardjesberg, H'sum	AV
"	3 (1 mn)	4.6	(ook o.m.17.6) Holleweg, Hoorneb.Hei, H'sum	JJ
Tapuit	1	24.4	Oostermeent, Blaricum	DJ
"	1 mn	26.4	Groentetuintje Stichtse Kade, Ankeveen	LHt
"	3 mn + 3 vr	4.5	Gooimeerk.4e Kwadr.Huizen	JMm/LMm/TMm/EMm
Zwarte Roodstr	1	13.4	Bussum	WBr
"	1 mn	16.4	Huizer Pier, Huizen	DJ/MG
"	1 mn	11.5	Omg.Wilhelminaplantsoen, Bussum	LHt
"	1 mn	11.6	Gemeentewerf(?)Bestevaer, Huizen	DJ/MG
Gekr.Roodst.	1 + 1	7.5	Omg.Boswachterswoning t.Z.v.H'boeg, H'sum	JJ
Kramsvogel	1 pr	6.5	Vuilnisbelt, Naarden	JB/EV
Grote Lijster	2	2.6	Tafelberghei, Blaricum	EF
Baardmannetje	min.1	25.3	Laarder Wasmeer	JH
Sijs	1	3.6	Hilv.Wasmeer H'sum	DJ
Putter	2	4.5	Wakkerendijk/Oostermeent, Blaricum	"
Frater	ca.20	14.12	Heideheuvel, Hilversum	CS
"	4	13.3	Westhove, Huizen	DJ
Barmsijs	2	11.3	Einde Gooi, Hilversum	"
Roodmus	1 mn + 1 vr	21.5	Omg.Lepelaarsplassen, Almere	JR/ea
Goudvink	1	25.5	Naardermeer, Muiden	DJ/MG
Appelvink	1	20.1	Julianaoord, Laren	FW
"	1	11.3	Einde Gooi, Hilversum	DJ
"	1	24.3	Oud Cruysbergen, Bussum	GM
"	1 mn	16.4	Wolfskamer, Huizen	DJ/MG
Ringmus	6	13.4	Westbatterij, Muiden	WBr
"	1	4.5	Gooimeerk.4e Kwadr., Huizen	LMm/TMm
Zwarte Kraai	1	8.5	Meentweg, Eemnes (met witte vleugelvlekken)	DJ

Met dank aan de waarnemers:

HBt - H.Beentje	LHt - L.Hartog	HMs - H.Meeuwsen
JB - J.Brandjes	RHz - R.Th.Huizenga	DR - D.M.J.Ras
WB - W.Bindt	DJ - D.A.Jonkers	HRO - H.de Rooy
WBr - W.v.d.Brink	JJ - J.de Jonge	JR - J.Rung
WD - W.Duurland	MK - M.D.v.d.Kamp	CS - C.J.Steenman
EF - E.Frater Smid	RL - R.Leurs	AV - A.Vermeule
JF - Joh.J.Frieswijk	GM - G.Meyer	EV - E.Vasseur
MG - M.de Graaf	EMm - Eelco Meulman	FW - F.v.d.Weijer
HHk - H.Hoefkens	JMm - Jos Meulman	JWt - J.Weitjens
JH - J.Harder	LMm - Laurens Meulman	WWt - W.Weitjens
JHt - J.Hartog	TMm - Tamara Meulman	ea - en anderen

*OV = overvliegend

LIJST VAN SPECIALE UITGAVEN VAN DE VOGELWERK GROEP HET GOOI e.o.

1. Jaarverslag Nestkastonderzoek 1967.	J.van der Geld	1967
2. Jaarverslag Nestkastonderzoek 1968.	J.van der Geld	1968
3. Aan de veehouders van het Gooi, Eemland en de Vechtstreek	Anonymus	1968
4. De Zanddijk	J.Marius	1968
5. Jaarverslag Nestkastonderzoek	R.G.Moolenbeek	1969
6. Vogelwaarnemingen in Zuidelijk Flevoland. (Limosa 42 (3-4))	J.L.M.Bos e.a.,	1969
7. Inventarisatiehandleiding	D.A.Jonkers. Zonder jaartal.	± 1970
8. Avifauna van Naarden	D.A.Jonkers	1970
9. De Avifauna van Bussum	J.L.Bos e.a.	1970
10. Avifauna van Hilversum	J.van Altena e.a.	1970
11. Jaarverslag Nestkastonderzoek	R.G.Moolenbeek	1970
12. Vogelkamp op Terschelling	D.A.Jonkers	1971
13. Nestkastverslag 1971.	R.G.Moolenbeek en C.Steenman	1971
14. Nestkastverslag 1972	R.G.Moolenbeek	1972
15. Een natuurhistorische schets van het landgoed 'Einde Gooi'	D.A.Jonkers, J.Klein en L.F.Rijnja	1972
16. Natuurhistorisch rapport over een deel van het Spanderswoud	J.Klein en D.A.Jonkers	1972
17. Kokmeeuwperikelen in het Hilversums Wasmere.	D.A.Jonkers	1972
18. Herfsttrektellingen 1972	D.A.Jonkers	1972
19. Inventarisaties 1972	J.Klein en D.A.Jonkers	1973
20. Wenken voor de bescherming van vogels op weidegronden en hooilanden	Anonymus	1973
21. De Korhoenders van het Gooi	D.A.Jonkers	1973
22. Herfsttrektellingen 1973	D.A.Jonkers	1973
23. Laegieskamp	J.Klein en D.A.Jonkers	1973
24. Verslag vogelweekend op Ameland	D.A.Jonkers	1973
25. Broedvogelinventarisatie van de Vuntus bij Loosdrecht	J.Harder	1974
26. Verslag van het vogelweekend op Schiermonnikoog, april 1974	J.Harder	1974
27. Twee jaar Eempoldertellingen, nov. 1972-nov.1974	P.van der Poel (Korhaan 9(4))	1975
28. Kijkers voor Kijkers van Kijkers	P.van der Poel	1977
29. Nestkastverslag 1973	R.G.Moolenbeek	1978
30. Nestkastverslag 1974-1975. H.W.de Soete, J.P.Seyffert, zonder jaartal		w.s.1978

31. De Knobbelzwaan tussen Vecht en Eem R.G.Moolenbeek, (Korhaan 12(5)) 1978
32. Vogels in het Gooi eindredactie R.G.Moolenbeek 1978
33. Het beheer van het Hilversums Wasmeer. E.R.Osieck e.a.
(Korhaan 12(3)) 1978
34. Vogels in de Eempolders. Subgroep Eempolders
eindredactie N.A.Klippel en A.van Leyden 1981
35. Nestkastenverslag 1976,1977 en 1978 H.W.de Soete en J.P.Seyffert 1981
36. Verslag vogelweekend Vlieland, okt.1980. J.Harder 1981
37. De Korhaan 1967-1982, speciale uitgave, J.Harder, M.Klomps
en A.Stoker 1982
38. Verslag van de vogelweekenden op Terschelling, gehouden van
24-26 april en 2-4 oktober 1981 R.G.Moolenbeek 1984
39. Vogelstudie, zoogdieren en libellenonderzoek in
de Mariapeel J.Harder e.a. 1983
40. Verslag van de vogelweekenden op Ameland, gehouden op
24-25 april en 9-10 oktober 1982 J.Harder e.a. 1983
41. Avifauna van het Gooi, de Vechtplassen en de Eempolders.
Handleiding en richtlijnen voor auteurs en soortbewerkers (deel 1)
Richtlijnen voor het schrijven en type-instructies (deel 2)
D.A.Jonkers en R.Kole
42. Nestkastenverslag 1979, 1980, 1981. J.A.Mekel en H.de Soete 1983
43. Inventarisatie Boekesteyn, 's-Graveland 1982
H.Fuchs en I.van Woersem 1983
44. Mariapeel 1983 J.Harder en R.Kole
45. Broedvogels in de bebouwde kom van Blaricum. D.A.Jonkers 1984
46. Over het voedsel van overwinterende
Ransuilen in het Gooi D.A.Jonkers 1984
47. Broedvogelinventarisatie van de Vuntus. A.P.Vermeule 1984
48. Nestkastverslag 1982-1983 J.A.Mekel 1985
49. Broedvogels in de bebouwde kom van
Laren D.A.Jonkers en J.Harder 1985
50. Broedvogels van de Gooise heidevelden
1969-1982 R.G.Moolenbeek, J.Harder en A.P.Vermeule
51. Vogels van de polders Voorburg, Garsten, Hoekerpolder en de
Vechtoever in 1984 D.A.Jonkers 1985
52. Schiermonnikoog in het voor- en najaar 1983. H.Hardon 1985
53. Natuurhistorische notities uit de Gooi en Eemlander
1871-1920 E.Lam 1985
54. Broedvogels in de bebouwde kom van Vreeland. J.Harder 1985
55. Broedvogels in de bebouwde kom van Bussum. D.A.Jonkers 1985
56. Verslag van een proeftelling van vogeltrek over de telpost
'Corversbos' in de herfst van 1987 A.J.van Klaveren 1988
57. Bescherm de Gierzwaluw H.Fuchs 1988
58. Verslag van het Gierzwaluwenprojekt
van 1981-1988 H.de Soete 1988
59. Nestkastenverslag 1984-1988 D.A.Jonkers 1988
60. Vogels tussen Het Hol en De Suikerpot in Kortenhoef
in het voorjaar van 1988 A.J.van Klaveren 1988
61. Nog niet verschenen
62. De Knobbelzwaan in het Gooi e.o. F.H.van de Weijer 1989
63. Vogel telling in de Westelijke Eempolders. N.Klippel en R.A.Kole 1989
64. Vogel inventarisatie Corversbos 1988 D.A.Jonkers en A.P.Vermeule 1989

LIJST VAN ADRESSEN DIE U NODIG KUNT HEBBEN

Postadres VWG : VWG Het Gooi, Postbus 1028, 1200 BA Hilversum

Het dagelijks bestuur

Voorzitter : J.Meijer, Molenpad 19, 1381 EC Weesp tel.02940-16502
Sekretaris : M.de Graaf, Westhoven 48, 1275 DD Huizen " 02152-60456
Penningmeester: L.Mudde, Slauerhoffstraat 6, 1382 RR Weesp " 02940-11683

Kontaktpersonen-coördinatoren subgroepen

Avifauna :
Eempolders : R.A.Kole, Torenavalk 22, 3752 SK Bunschoten " 03499-82303
Nestkasten : D.A.Jonkers, Juffersland 16, 3956 TT Leersum 03434-51109
Propaganda : R.v.d.Akker, Gooiersgracht 15, 1251 VA Laren 02153-83071
Vogelcursus : A.v.Klaveren-v.Oord, Berkenhof 3, 1241 VP Kortenhof, 035-61426
Excursies : J.J.M.van Velsen, Dotterbloemlaan 39, 3742 ED Baarn 02154-18804
Korhaan : W.Duurland, M.Simonszhof 84, 1216 LM Hilversum 035-217222
Contr.Vogelwet
(A.I.D.): R.G.Moolenbeek, A.Voetlaan 14, 1244 PJ Ankeveen 035-62641
Vogelasiel : B.van Ingen, J.v.Schimmelstraat 6, 1411 VS Naarden 02159-45658
Consulent Vrije
Vogelreservaten: H.de Soete, G.v.Amstelstraat 410, 1216 CC Hilversum 035-210834
Natuurbeschermings-
consulenten : S.N.Dwarshuis, Willibrorduslaan 88, 1216 PC H'sum 035-216846
R.Hofmeester, De Lange Gangh 81, 1398 CW Muiden 02942-3203
R.Kloosterman, Beeldhouwerpad 84, 1315 KD Almere-Stad 03240-43418

Inzenden waarnemingskaartjes

J.de Jonge, van Brakellaan 26, 1215 PJ Hilversum

Afhalen waarnemingskaartjes

Ankeveen : R.G.Moolenbeek, A.Voetlaan 14, 1244 PJ Ankeveen 035-62641
Bussum/Naarden: L.Reddingius, Gr.W.den Oudelaan 22, 1412 AV Naarden 02159-42508
Hilversum : J.de Jonge, Van Brakellaan 26, 1215 PJ Hilversum 035-217672
Huizen : Bert Roor, Eland 41, 1273 OK Huizen 02152-64623 (p)
030-913685 (w)
Muiden : Mark v.d.Pol, Lely 3, 1398 CS Muiden 02942-3510

Voor ongelukken en/of problemen, welke ontstaan tijdens activiteiten van de V.W.G., is de vereniging op geen enkele wijze verantwoordelijk te stellen.

In verband met de afsluiting der boeken door de penningmeester dienen declaraties voor gemaakte onkosten vóór 1 december bij de coördinator van de betreffende subgroep te worden ingediend.

Contributie: Voor leden f 20,--, huisgenoot-leden f 7,50 per jaar, bij voorkeur te betalen met de van ons ontvangen accept-girokaart met lidnummer, aan het begin van het kalenderjaar.

Opzegging van het lidmaatschap dient te geschieden vóór 1 november van elk kalenderjaar.

" De Korhaan "
Uitgave Vogelwerkgroep Het Gooi e.o.
Postbus 1028 , 1200 BA Hilversum

port betaald
Hilversum

XH 3016104 G
LECLERCQ J W

VT HOFFSTR 28
1223EE HILVERSUM